

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001031

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 22-02-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Покровська Анастасія Олегівна

2. ANASTASIIA O. Pokrovska

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7239-0760

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 22-02-2024

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 2023-48 ID4200

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.27.01

Тема дисертації:

1. Самозахист у договірних відносинах
2. Self-help in contractual relations

Реферат:

1. Дисертація є комплексним дослідженням теоретичних та практичних проблем самозахисту цивільних прав в договірних відносинах через призму сучасного бачення місця самозахисту в системі захисту прав особи, що засноване на матеріалах судової практики. У дисертації обґрунтовано єдиний концептуальний підхід до розуміння самозахисту як форми захисту цивільних прав. Такі висновки зроблені завдяки аналізу історичних умов формування та розвитку самозахисту як форми захисту цивільних прав, що є першим комплексним дослідженням історичного аспекту самозахисту в сучасній українській юридичній літературі. Обґрунтовано нерозривний історичний зв'язок таких понять, як «самоуправство», «самозаклад», «самооборона» з сучасним становленням самозахисту як правової категорії в законодавстві та правозастосовній практиці України. Висвітлено становлення інституту самозахисту через тяжкий шлях його

наукового розуміння виключно як фактичних дій, що не узгоджувалося в усі часи з його реальною правовою природою. Обґрунтовано існування самозахисту задовго до того як з'явилося його легітимне визначення в законодавстві, висновок про що зроблено через аналіз звичаєвого права та судової практики. Узагальнено погляди, висвітлені в науковій юридичній літературі на розуміння понять «охорона» та «захист» і на підставі всебічного їх аналізу зроблено висновки про самостійну природу захисту прав, який включає не тільки державно-примусову діяльність, але й самостійну, законну діяльність особи, чиї права порушені, спрямовану на їх захист. Знайшло подальшого розвитку розуміння охорони прав особи як дій, які не припиняють порушення або не відновлюють права чи законні інтереси, а спрямовані на їх попередження. На основі аналізу думок науковців проведено розмежування понять «самозахист» та «самоохорона» та вказано, що способи самоохорони можуть трансформуватися у способи самозахисту внаслідок порушення прав кредитора за договором. Обґрунтовано, що Господарський кодекс України серед оперативного-господарських санкцій помилково регулює і способи самоохорони, і способи самозахисту, що сприяє ускладненню їх застосування на практиці. Узагальнено існуючі в науковій літературі погляди на розуміння самозахисту. Встановлено, що самозахист не обмежується вчиненням лише фактичних дій, а охоплює й юридичні дії кредитора, що вчиняються ним при порушенні або реальній загрозі порушення прав. Відповідно юридичні дії реалізуються переважно саме при самозахисті в договірних відносинах. Узагальнено існуючі в науковій літературі точки зору щодо співвідношення заходів оперативного впливу та самозахисту. Встановлено, що заходи оперативного впливу реалізуються через таку форму захисту прав, як самозахист. Обґрунтовано, що сторони не зобов'язані перевіряти встановлені у договорі способи самозахисту на предмет їх відповідності змісту права, що порушене, характеру дій, якими воно порушене, а також наслідкам, що можуть бути спричинені цим порушенням, адже зазначення способів захисту в договорі автоматично означає прийнятність їх застосування для обох контрагентів. Запропоновано закріпити в Цивільному кодексі України положення, що: «Сторони договірних відносин мають право обирати ті способи самозахисту, які встановлені законом або договором». На підставі аналізу теоретичних розробок щодо класифікацій форм захисту підтримано позицію про існування двох форм захисту цивільних прав: юрисдикційної (судовий або адміністративний порядок захисту) та неюрисдикційної (самозахист). Критично оцінені пропозиції, висловлені у Концепції оновлення Цивільного кодексу України, де самозахист пропонується передбачити серед посесорних засобів захисту володіння. Обґрунтовано, що таке бачення призведе до розуміння самозахисту не як форми захисту прав, а як одного зі способів захисту, що є невірним. На основі всебічного аналізу функцій заходів оперативного впливу, видів забезпечення виконання зобов'язань та мір цивільно-правової відповідальності надано розуміння функцій самозахисту в договірних відносинах, серед яких: стимулююча, захисна, відновлювальна та компенсаційна функції. Детально здійснено їх характеристику. Обґрунтовано, що заходи оперативного впливу реалізуються кредитором виключно в порядку самозахисту на відміну від видів забезпечення виконання зобов'язання та мір цивільно-правової відповідальності, які можуть реалізовуватися як в порядку самозахисту, так і шляхом звернення до юрисдикційних органів. Набуло подальшого розвитку дослідження альтернативних процедур вирішення спору. Висловлено думку щодо віднесення розгляду справ третейським судом до юрисдикційної форми захисту прав, медіації – до посередництва у здійсненні переговорів, а безпосередньо самі переговори – до заходів самоохорони.

2. The dissertation is a comprehensive study of theoretical and practical issues of self-help of civil rights in contractual relations through the prism of a modern understanding of the place of self-help in the system of individual rights protection, based on judicial practice materials. The dissertation justifies a unified conceptual approach to understanding self-help as a form of civil rights protection. These conclusions are drawn through the analysis of historical conditions for the formation and development of self-help as a form of civil rights protection, representing the first comprehensive study of the historical aspect of self-help in modern Ukrainian legal literature. The inseparable historical connection of such concepts as «self-management», «self-establishment», «self-help» with the modern formation of self-help as a legal category in the legislation and legal practice of Ukraine is substantiated. The emergence of self-help long before its legitimate definition in legislation is argued, with the conclusion drawn through the analysis of customary law and judicial practice. The views presented in

legal literature on the understanding of the concepts of «protection» and «defense» are summarized, and based on a comprehensive analysis, conclusions are made about the independent nature of rights protection, which includes not only state-coercive activities but also the independent, lawful activities of the person whose rights are violated, aimed at their protection. The understanding of the protection of individual rights as actions that do not cease violations or restore rights or lawful interests but are aimed at their prevention further develops. Based on scholars' opinions, a distinction is made between the concepts of «self-help» and «self-protection», indicating that means of self-protection may transform into means of self-help due to a breach of the creditor's rights under the contract. It is argued that the Ukrainian Civil Code mistakenly regulates both means of self-protection and means of self-help among operational and economic sanctions, complicating their practical application. Existing perspectives in scientific literature on the understanding of self-help are summarized, establishing that self-help is not limited to the commission of factual actions but also includes legal actions of the creditor undertaken in case of a violation or a real threat to rights. Legal actions are predominantly realized during self-help in contractual relations. Various viewpoints in scientific literature regarding the relationship between measures of operational influence and self-help are generalized. It is determined that measures of operational influence are implemented through the form of rights protection known as self-help. The argument is made that parties are not obligated to verify the established methods of self-help in the contract concerning their conformity to the content of the violated right, the nature of the actions by which it is violated, and the consequences that may result from this violation. The inclusion of methods of protection in the contract automatically signifies their acceptability for both contractors. A proposal is put forth to codify in the Civil Code of Ukraine the provision stating that «Parties to contractual relations have the right to choose the methods of self-help established by law or contract». Based on the analysis of theoretical developments on the classification of forms of protection, the position supporting the existence of two forms of civil rights protection—jurisdictional (judicial or administrative protection) and non-jurisdictional (self-help)—is maintained. The suggestions put forward in the Concept of the Renewal of the Civil Code of Ukraine are critically evaluated, where self-help is proposed to be included among possessory means of protection. It is argued that such a legislative decision will lead to the confusion of understanding self-help as a form of rights protection, narrowing the understanding of self-help to factual actions as a means of protection exclusively for property rights. Through a comprehensive analysis of the functions of measures of operational influence, types of ensuring performance of obligations, and measures of civil legal liability, the understanding of the functions of self-help in contractual relations is provided, including stimulating, protective, restorative, and compensatory functions. These functions are detailed. The argument is made that measures of operational influence can be implemented exclusively through self-help, unlike the implementation of types of ensuring performance of obligations and measures of civil legal liability, which can be carried out both through self-help and by appealing to jurisdictional authorities.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Покровська А. О. Договір про задоволення вимог іпотекодержателя як інструмент реалізації самозахисту. Підприємництво, господарство і право. // Б. Київ. 2020. Вип. 12. С. 28–33.
- 2. Покровська А. О. Історичні умови формування та розвитку самозахисту як форми захисту цивільних прав на теренах України. Право і суспільство. // Б. 2021. № 2. С. 44–50.

- 3. Покровська А.О. Феномен «мовчазного партнерства» держави при реалізації кредитором способів самозахисту в договірних відносинах. Актуальні проблеми політики. // Б. 2023. Вип. 72. С. 153–157.
- 4. Pokrovska A. Implementation of self-help and jurisdictional protection of rights by satisfying the claims of a mortgagee by means of foreclosure on the mortgaged property in Ukraine. Recht der Osteuropäischer Staaten (ReOs). 2021. № 2. P. 69–76.
- 5. Покровська А. О. Самозахист цивільних прав за законодавством України та США. Актуальні шляхи удосконалення українського законодавства: матеріали XI Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 16 травня 2020 р.). Харків: Право. 2020. С. 193–196.
- 6. Покровська А. О. Self-help in contractual relations. Сучасне суспільство і наука: актуальні дослідження молодих науковців: матеріали всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. (м. Харків, 29 травня 2020 р.). Харків. 2020. С. 92–93.
- 7. Покровська А. О. Розвиток самозахисту як форми захисту цивільних прав у римському праві. Право і суспільство: актуальні питання і перспективи розвитку: матеріали V Міжн. наук.-практ. конф. Частина 1. (м. Полтава, 10 грудня 2020 р.). Полтава. 2020. С. 346–348.
- 8. Покровська А. О. Застосування форм захисту прав іпотекодержателем при задоволенні вимог за рахунок предмета іпотеки. Теорія та практика сучасної юриспруденції: матеріали XXVII наук.-практ. конф. (м. Харків, 30 квітня. 2021 р.). Харків. 2021. С. 126–127.
- 9. Покровська А. О. Механізм самозахисту в договірних відносинах. Право і суспільство: актуальні питання і перспективи розвитку: матеріали VI Міжн. наук.-практ. конф. Частина 1. (м. Полтава, 2 грудня 2021 р.). Полтава. 2021. С. 297–301.
- 10. Покровська А. О. «Мовчазне партнерство» держави та кредитора при здійсненні самозахисту в договірних відносинах на прикладі США. Право і суспільство: актуальні питання і перспективи розвитку: матеріали VII Міжн. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 8 грудня 2022 р.). Полтава. 2022. С. 117–119.
- 11. Покровська А. О. Одностороння відмова від договору як спосіб самозахисту в договірних відносинах. Право і суспільство: актуальні питання і перспективи розвитку: матеріали VIII Міжн. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 7 грудня 2023 р.). Полтава. 2023. С. 105–106.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0111u000963

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пучковська Ірина Йосипівна

2. Iryna Y. Puchkovska

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4693-3127

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Спесівцев Денис Сергійович
2. Denys Spiesivtsev

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7337-7907

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дзера Ірина Олександрівна
2. IRYNA O. DZERA

Кваліфікація: к.ю.н., доц., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3953-8409

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Кієво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, буд. 2, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ус Марина Володимирівна

2. Marina V. Us

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.03**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-0550-9757**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого**Код за ЄДРПОУ:** 02071139**Місцезнаходження:** вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Баранова Людмила Миколаївна

2. LIUDMYLA M. BARANOVA

Кваліфікація: к.ю.н., доц., 12.00.03**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-9206-5503**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого**Код за ЄДРПОУ:** 02071139**Місцезнаходження:** вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****VIII. Заключні відомості****Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Спасибо-Фатеева Інна Валентинівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Спасибо-Фатеева Інна Валентинівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лейба Людмила Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна